

Tingsryds kommun
kommunen@tingsryd.se

2022-06-08
1 (20)
Dnr-SI 2021:8109

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Trojaskolan i Tingsryds kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Trojaskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Trojaskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar:

- Rektorn behöver utveckla ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.
- Rektorn behöver skapa förutsättningar för lärarna att samverka, säkerställa att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen samt se till att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla arbetet med att göra eleverna delaktiga i undervisningen och i det egna lärandet.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla strategier för ökad samstämmighet på skolan i arbetet med att skapa en lugn och trygg lärmiljö. Vad gäller trygghet behöver rektorn fördjupa analysen kring resultaten.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar:

- Rektorn behöver följa upp och analysera skillnader i omdömen och betyg för att säkerställa likvärdigheten.
- Rektorn behöver ge lärarna ytterligare förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 8 december 2022 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, [Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund.](#)
Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2021:8109) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd
1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen
Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn skapar en god grund för utveckling av undervisningen genom återkommande uppföljning och analys av verksamheten. Utifrån analysen genomför rektorn nödvändiga utvecklingsåtgärder. Däremot visar granskningen att rektorns pedagogiska ledning och organisation är otydlig vilket försvårar för lärarna att samverka. Rektorn säkerställer i liten omfattning att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen eller att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna. Granskningen visar även att skolan saknar ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn skapar en god grund för utveckling av undervisningen genom att kontinuerligt följa upp verksamhetens resultat. På skolan finns olika forum för uppföljning och diskussion där rektorn deltar, och det framgår även av inkommen information att betygen från årskurs 6, resultaten från de nationella proven i årskurs 3 och 6 samt läskunnighetstestet i årskurs 1 utgör underlag för rektorns analys. Rektorn

använder som underlag för analys även de svar som elever, föräldrar och personal har gett på enkätfrågor som kommunen årligen ber dem svara på. Frågorna kretsar bland annat kring områdena *Utveckling, kunskaper och lärande* och *Normer och värden*. Rektorn berättar i intervjun att analysen har synliggjort tre utvecklingsområden som är arbete med elever med annat modersmål, med läskunnigheten samt med tryggheten på skolan. Ett antal utvecklingsinsatser har startat men har i vissa fall fått avbrytas på grund av pandemin. De har därför inte följts upp systematiskt. Insatserna som har gjorts är till exempel, tillsättning av en behörig lärare i svenska som andraspråk, kompetensutvecklingsinsatser som *Lära barn att läsa* och *Lektionsdesign*, projektet *Läskompisar*, införandet av reflexvästar till rastvakter samt arbetet kring livskunskap i samarbete med elevhälsan. Rektorn berättar att de upplever att insatserna gett viss effekt alternativt att effekterna behöver utvärderas närmare. I intervjuerna framkommer vissa förklaringar till skolans resultat som relaterar till undervisningens genomförande och till de förutsättningar som finns. Exempel på förklaringar är att elever med annat modersmål tidigare har saknat en behörig lärare i svenska som andraspråk, att elevernas intresse för ämnena påverkar kunskaperna de tar till sig samt att delning av klasser har påverkat studieron positivt. Rektorn berättar även att pojkar över tid har haft lägre betyg i vissa ämnen och förklarar skillnaderna mellan ämnena med att elever med svenska som andraspråk är överrepresenterade i gruppen pojkar. Dessa elever har, enligt rektorn, utmaningar med begreppsförståelsen vilket påverkar ämnena i varierande utsträckning.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att det på skolan saknas ett strategiskt jämställdhetsarbete. Rektorn berättar att de inte haft fokus på jämställdhetsarbetet utan mer på generella värdegrundsfrågor kopplat till frågor kring trygghet och normer och värden. Att jämställdhetsarbetet inte är prioriterat framgår av samtliga intervjuer. Eleverna berättar visserligen i intervjuerna att de upplever att pojkar och flickor behandlas likvärdigt, men lärarna förklarar i intervjuerna att det inte beror på ett gemensamt och strategiskt jämställdhetsarbete. De resultat som utgör underlag för analysen är även i liten omfattning könsuppdelad och av intervjun med elevhälsan framkommer att det inte finns några strategier för att främja likvärdighet mellan könen.

Ledning och organisation

Granskningen visar vidare att rektorn till viss del leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag genom att skapa vissa förutsättningar för lärarna att samverka. Lärarna har regelbundet gemensam tid för möten av olika slag i schemat. Lärarna har konferens en eftermiddag

i veckan och innehållet växlar mellan stormöte, möte med specialpedagog och möte för kollegial samverkan. Rektorn berättar att lärarna även har tid till samverkan på eftermiddagarna när eleverna slutat för dagen och att lärarna träffar elevhälsan för genomgång av eleverna i respektive årskurs utifrån olika områden som hälsa, studieresultat och behov av stöd enligt ett rullande schema på sju veckor. Nyanställda och obehöriga får även en introduktion av rektorn kring bland annat arbetsmiljö och de får sedan en handledare som tar över ansvaret för introduktionen.

I intervjuer med lärarna i årskurs 1-3 framkommer dock att lärarna upplever att de inte har tillräcklig tid att samplanera och samverka eftersom den tid som finns efter lektionerna går åt till olika kontakter med bland annat elever och föräldrar. Lärarna på mellanstadiet uttrycker visserligen att de samverkar och samplanerar, men de berättar också att planeringstiden under pandemin ofta har gått till annat som att vikariera för kolleger. Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa framgår även att rektorn i liten omfattning säkerställer att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen. Flera av lärarna uttrycker i intervjuerna att rektorn gör få lektionsbesök och att de önskar fler besök i sina klassrum så att rektorn får en bild av undervisningen. Rektorn berättar att hen visserligen har viss insyn i lärarnas undervisning genom avstämningar med specialpedagogen, men att hen inte vet vad lärarna samverkar kring även om hen förväntar sig att de samverkar. Av samtliga intervjuer framgår vidare att skolans arbets- och förhållningssätt inte tydligt tillämpas av lärarna. Rektorn berättar att de på skolan till exempel inte har ett gemensamt förhållningssätt kring hur de ska hantera studieron, att olika lärare har olika toleransnivå kring att eleverna pratar på lektionerna och att hen ser ett behov av att utveckla arbetet med att skapa en samstämmighet kring rutiner och förhållningssätt. Flera lärare uttrycker även att till exempel ordningsreglerna är otydliga och att de därför tagit fram egna i vissa klasser.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar:

- Rektorn behöver utveckla ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.
- Rektorn behöver skapa förutsättningar för lärarna att samverka, säkerställa att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen samt se till att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna.

Granskningen visar att det på skolan saknas ett strategiskt jämställdhetsarbete. Rektorn arbetar inte systematiskt med att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet får samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Av läroplanen framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja kvinnor och mäns lika rätt och möjligheter. Alla som arbetar i skolan ska se till att undervisningen till innehåll och upplägg präglas av ett jämställdhetsperspektiv.¹

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att säkerställa att det finns en medvetenhet om hur elevers förutsättningar att nå utbildningens mål påverkas utifrån kön. Rektorn behöver se till att det finns ett aktivt arbete på skolan för att främja jämställdhet. Arbetet bör inte begränsas till uppföljning, analys och utvecklingsåtgärder utan utbildningens organisation, innehåll och arbetsformer måste även löpande och systematiskt följas upp på ett sådant sätt att könsmonster kan uppmärksammas.

Granskningen visar även att rektorns pedagogiska ledning och organisation är otydlig. Rektorn ger inte lärarna tillräckliga förutsättningar att samverka och säkerställer inte att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen och att skolans arbetssätt och förhållningssätt är tydliga.

Av 2 kap. § 9 framgår att rektorn har ansvar för att leda och samordna det pedagogiska arbetet på skolenheten. Särskilt ska rektorn verka för att utbildningen utvecklas. Enligt 4 kap. § 4 ska rektorn vidare ansvara för att ett kvalitetsarbete genomförs under medverkan av bland annat lärare på skolenheten.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att skapa förutsättningar för lärarna att samverka kring undervisningen. I detta arbete ingår att rektorn avsätter tid till kollegialt lärande och sätter upp och kommunicerar tydliga mål och förväntningar med fokus på elevernas lärande. Rektorn behöver även följa upp lärarnas kollegiala samtal, ta del av hur lärarnas lärande ger avtryck i klassrummen genom till exempel klassrumsobservationer samt säkerställa att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna.

¹ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 11, 1.Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att undervisningen ofta är varierad och stödjande samt stimulerande och utmanande utifrån behov och förutsättningar i aktuell elevgrupp. Granskningen visar dock att syftet med undervisningen i flera fall är ottydligt och att lärarna i liten omfattning gör eleverna delaktiga i undervisningen och i det egna lärandet.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen ofta är varierad och stödjande. Undervisningen består vid dessa tillfällen av olika uppgifter och aktiviteter för att stimulera eleverna att lära och utvecklas. Eleverna får även stöd för att förstå, komma igång och bibehålla sitt engagemang. Det förekommer att genomgångar varvas med arbete enskilt och i grupp, och diskussioner i helklass följs av samtal i smågrupper med en samtalsledare. Eleverna uttrycker i intervjuerna att de tycker undervisningen är rolig och i samtliga intervjuer framkommer att lärarna ger eleverna ett aktivt stöd genom att de går runt till dem och förklarar på olika sätt och ger dem formativ feedback. Samtidigt framkommer det att det även finns lektioner där undervisningen inte är lika varierad och där elevstödet inte är tydligt. Av intervjuerna med elevhälsan, lärarna och rektorn framgår att det finns undervisning som är mer traditionell och som mest består av genomgångar, högläsning och uppgifter som ska lösas. Några lärare beskriver att de inte har så stor variation av aktiviteter och uppgifter inom en lektion utan att variationen främst syns mellan lektionerna. Det finns även lektioner där lärarstödet främst består av text på tavlan och muntliga förklaringar av läraren i stället för andra stödstrukturer som bilder, tankekartor eller dylikt.

Granskningen visar vidare att syftet med undervisningen i flera fall är otydligt och att fokus på lektionerna ligger på vad eleverna ska göra och mindre på vad de ska lära sig. Av lektionsobservationer och lärarintervjuer framkommer att lärarna skriver upp på tavlan vad eleverna ska göra på lektionen men att syftet med uppgifterna inte tydliggörs. Lärarna berättar visserligen att de ibland talar om för eleverna att de behöver kunna vissa saker för framtiden och att kunskaper behöver byggas på. Det förekommer även, enligt lärarna, att eleverna i slutet av lektionen får frågan vad de tror är anledningen till att de gjort det som de har gjort eller att eleverna själva ställer frågan. Däremot framgår det av intervjuerna med lärarna att arbetet med att tydliggöra syftet inte är något som sker kontinuerligt. Lärarna uttrycker även att det är en utmaning att få eleverna att förstå varför de ska göra vissa moment.

Stimulans och utmaning utifrån behov och förutsättningar

Granskningen visar att undervisningen ofta stärker elevernas självförtroende och signalerar höga förväntningar. Av observationer och lärarintervjuer framgår att undervisningen i flera fall stimulerar och motiverar eleverna genom att lärarna till exempel påtalar att eleverna jobbar bra och att alla inte kan allt, men att de ska göra så gott de kan. Några lärare berättar i intervjuerna att de även motiverar eleverna genom att anlägga ett fokus på framtida behov samt på utveckling snarare än på betyg. Av lärarintervjuer och klasrumsobservationer framkommer att några lärare stimulerar och utmanar genom att använda humor, sätta in uppgifter i ett för eleverna angeläget sammanhang och erbjuda utmanande och öppna uppgifter. Samtidigt finns undervisning där de höga förväntningarna inte syns fullt ut och där uppgifterna är till största delen rutinmässiga. Av intervjuer med elevhälsan och med lärarna framgår att undervisningen i vissa klassrum främst är traditionell med ett stort mått av förmedlande inslag och att uppgifterna till stor del består av högläsning, arbete i bok och arbete med att skriva ord och meningar.

Granskningen visar vidare att undervisning anpassas till aktuell elevgrupp i varierande omfattning. Av intervjuer och lektionsobservationer framgår att eleverna på vissa lektioner får uppgifter som kan lösas på olika sätt beroende på elevernas förkunskaper. Det kan handla om att måla en egen bild kring ett tema alternativt utgå ifrån en färdig mall. Uppgifterna kan även se olika ut beroende på behov. På andra lektioner är undervisningen dock lagd på en medelnivå. Alla elever gör samma sak eller lyssnar på samma text. Rektorn berättar i intervjun att lärarna ogärna vill anpassa undervisningen eftersom de är rädda att de då sänker kraven.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Granskningen visar att eleverna i liten omfattning görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande. Visserligen berättar flera lärare att reflektion i klassrummet kan förekomma och ger som exempel att de ibland tränar eleverna på att ta ställning i olika frågor genom att låta dem välja mellan olika svarsalternativ. Av samtliga intervjuer framgår dock att undervisningen innehåller få övningar och frågor där eleverna får reflektera utan givet svar, eller att eleverna får möjlighet att reflektera på egen hand kring det egna lärandet genom till exempel självskattningar.

Granskningen visar även att eleverna i liten omfattning har inflytande i undervisningen och att de sällan är med i planering och utvärdering av undervisningen. Visserligen berättar lärarna att eleverna har möjlighet att påverka undervisningen men det framgår då att det endast handlar om att de får välja mellan olika alternativ att jobba eller redovisa på. Eleverna kan även få frågan vad de tyckte om lektionen. Av lärarintervjuerna framgår dock att utvärderingar i liten omfattning sker systematiskt och regelbundet och flera lärare uttrycker att de tycker det är en utmaning att göra eleverna delaktiga i undervisningen bland annat då den är styrd av ämne och innehåll.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla arbetet med att göra eleverna delaktiga i undervisningen och i det egna lärandet.

Granskningen visar att undervisningen i liten omfattning gör eleverna delaktiga i undervisningen och i det egna lärandet. Undervisningen innehåller få övningar och frågor som uppmuntrar eleverna att reflektera utan givet svar och eleverna får lite utrymme att reflektera kring vad och hur de lärt sig i syfte att utveckla metakognitiva förmågor. Granskningen visar även att eleverna i liten omfattning görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen tillsammans med läraren.

Enligt läroplanen för grundskolan ska undervisningen bedrivas i demokratiska arbetsformer, förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet samt utveckla deras förmåga och vilja att ta personligt ansvar. Det framgår att det inte är tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värderingar utan undervisningen ska även bedrivas i demokratiska arbetsformer genom att till

exempel lärarna låter eleverna delta i planering och utvärdering av undervisningen för att utveckla förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.²

Av förarbetena till skollagen framgår även att det inte räcker att lärarna själva planerar undervisningen med hänsyn till eleverna intressen och erfarenheter. Detta kan visserligen ses som ett indirekt elevinflytande, men eleverna behöver stimuleras till att ta aktiv del i planering och utvärdering av lektioner.³

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att säkerställa att lärarnas undervisning ger eleverna möjligheter till reflektion kring såväl innehåll som lärande. För att eleverna ska kunna vara aktiva och vara del av ett accepterande sammanhang där de blir lyssnade till, krävs bland annat att lärarna ser till att undervisningens innehåll och frågeställningar ger reflektionsmöjligheter. Det kan handla om att eleverna ges möjlighet att reflektera kring möjliga svar i förhållande till egna upplevelser eller aktuella ämnen. Lärarna behöver även ge eleverna inflytande i undervisningen genom att låta dem medverka vid såväl planering som utvärdering.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att skolan till viss del har ett medvetet arbete med att skapa trygghet som utgår från enkätsvar kring elevernas upplevelse av tryggheten på skolan. Analysen av elevernas

² Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter.

³ Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, prop. 2009/10:166, s. 311.

trygghet är dock svag och rektorn gör sporadiska insatser för att försäkra sig om att all personal arbetar mot samma mål. Granskningen visar även att det saknas ett samlat arbete kring studiero och att lärarna har olika förhållningssätt kring arbetet med att främja en lugn lärmiljö och kring att involvera eleverna i arbetet.

Arbete för trygghet

Granskningen visar att det till viss del finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan. Arbetet utgår bland annat från de enkätsvar som inkommit i samband med den årliga uppföljningen av Normer och värden samt de hälsosamtal och enkäter som skolsköterskan genomför i årskurs 4. Av inskickat material till Skolinspektionen framgår att skolan har identifierat trygghetsarbetet som ett utvecklingsområde. Rektorn, tillsammans med personalen, har utifrån enkätresultaten initierat ett antal åtgärder för att främja en trygg skola. En åtgärd är *Läskompisar* som ska främja vi-känsla och gemenskap och motverka otrygghet genom samarbete över årskurserna. En annan insats är *Livskunskap*, vilken leds av kurator och skolsköterska och går ut på att delar av EHT kommer ut i klasserna och pratar kring olika teman. Elevhälsan har även satt ihop ett antal värdegrundsövningar som lärarna kan använda i undervisningen. Trots att det finns ett visst arbete med att skapa trygghet är analysen kring elevernas trygghet svag. I analysarbetet avseende enkätsvaren saknas till exempel bredare perspektiv på elevernas upplevelser, exempelvis skillnader mellan pojkar och flickor, liksom försök till förklaringar till resultaten som skulle kunna utgöra underlag för såväl det främjande och förebyggande som det åtgärdande arbetet med trygghet. Granskningen visar även att det på skolan saknas ett gemensamt förhållningssätt mellan lärarna i arbetet med att förbättra tryggheten. Eleverna uttrycker i intervjuerna att de visserligen känner sig trygga, men att rasterna många gånger är stökiga och att det ofta förekommer att elever bråkar. De berättar till exempel att skolan har ett rastvaktsystem och att vakterna ska ha västar på sig för att synas vilket de, enligt både elever och lärare, inte alltid har. Skolgården är stor och eleverna säger sig uppleva att det inte finns tillräckligt med vuxna ute och att alla lärare inte ingriper vid konflikter.

Studiero och lugn miljö

Granskningen visar att det på skolan saknas ett samlat arbete kring att skapa studiero som eleverna deltar i. Studiero är visserligen ett av flera områden som skolans EHT-möten kretsar kring och insatser har gjorts för att minska klasstorleken, bland annat avseende en klass som delats. Några elever har även tillgång till elevassistenter. Lärarna har dock olika förhållningssätt i arbetet med att skapa studiero och av intervjuerna framgår att det finns olika syn på vad studiero är och att lärarna har olika

toleransnivå vad gäller att eleverna pratar i klassrummet. Det framgår av intervjun med rektorn att det inte heller finns någon önskan hos lärare om att skapa samstämmighet kring till exempel en gemensam lektionsstruktur för att främja en lugn lärmiljö utan det är upp till varje lärare att välja den metod som upplevs lämpligast. Av intervjuerna framgår att lärarna ofta får ägna mycket tid på lektionerna åt att skapa studiero och att de ordningsregler som tagits fram i början av läsåret inte är levande i klassrummen. Eleverna berättar att de inte upplever att de har varit involverade i att ta fram ordningsregler och lärarna i årskurs 1-3 uttrycker i intervjun att reglerna är för många och att de därför inte används. Eleverna berättar vidare att det varierar mellan lärarna hur de försöker skapa arbetsro. Det framgår av intervjuerna att lärarna på olika sätt markerar när det är hög ljudnivå, till exempel genom att höja rösten eller att "hyscha", men att detta inte hjälper.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla strategier för ökad samstämmighet på skolan i arbetet med att skapa en lugn och trygg lärmiljö. Vad gäller trygghet behöver rektorn fördjupa analysen kring resultaten.

Granskningen visar att det saknas ett samlat arbete på skolan kring att främja studiero, att all personal inte arbetar mot samma mål samt att eleverna i liten omfattning deltar i arbetet med att skapa studiero genom att till exempel få ett reellt inflytande över ordningsregler. Granskningen visar vidare att det saknas en fördjupande analys kring trygghetsresultaten som kan förklara varför eleverna känner sig otrygga.

Enligt 5 kap. § 3-5 ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Vid varje skolenhet ska det, under medverkan av elever, utarbetas ordningsregler som även ska följas upp.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn initierar ett utvecklingsarbete för att skapa ett gemensamt förhållningssätt kring trygghet och studiero. I detta arbete ingår att, utifrån en fördjupad analys av nuläget som inkluderar förklaringar till den upplevda otryggheten, utarbeta såväl främjande och förebyggande som åtgärdande strategier för en lugn och trygg lärandemiljö. Förhållningssättet kan till exempel innebära att lärarna har en samsyn kring vilka ordningsregler som ska gälla på skolan, vilken ljudnivå som är acceptabel i klassrummet samt vilka strategier lärarna använder sig av för att främja en lugn och trygg lärandemiljö. Det är av vikt att även eleverna får

möjlighet att medverka i framtagandet av strategier och att strategierna kontinuerligt följs upp för att säkerställa att de ger önskvärd effekt.

Bedömning och betygsättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn i begränsad omfattning arbetar för att säkerställa likvärdighet i bedömning och betygsättning. Rektorn gör få uppföljningar och analyser och har endast satt in någon åtgärd. Rutiner för regelbunden diskussion kring bedömningar samt strukturer för sambedömning saknas också.

Rektorns uppföljning och analys av bedömningar och betygsättning

Granskningen visar att rektorn i begränsad omfattning följer upp lärarnas bedömningar utifrån ett likvärdighetsperspektiv. Som framgår av området Rektors ledarskap följer rektorn visserligen upp och analyserar elevernas kunskapsresultat, men analysen av lärarnas bedömningar och betygsättning är begränsad då den i liten omfattning har fokus på avvikelser kopplade till likvärdighet och bedömarkompetens. Analysen utgår inte heller från olika perspektiv som eventuell skillnad mellan slutbetyg och resultat på nationella prov. Rektorn berättar i intervjun att hen inte säkerställer likvärdigheten mer än genom att förvänta sig att lärarna gör en likvärdig bedömning. Det framkommer av intervjun med rektorn att en anledning till att avvikelser inte alltid uppmärksammas är att det saknas ett digitalt system i kommunen, vilket försvårar arbetet med uppföljning och analys.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg, men att initiativen till sambedömning ofta kommer från lärarna själva. Rektorn har visserligen tagit initiativ till att låta lärare i årskurserna 4-6 gå Skolverkets kurs Betyg och bedömning, och lärarna har tid i schemat för kollegial samverkan var tredje vecka. Lärarna berättar dock i intervjuerna att dessa möten även har annat innehåll och att de skulle behöva mer tid till just sambedömning. Lärarna i

årskurserna 4-6 berättar att de själva hittar annan tid till att sambedöma och till att kunna hjälpas åt med de nationella proven, medan lärarna i årskurserna 1-3 säger att de har svårt att frigöra tid till sådana möten. Före pandemin genomfördes i kommunen gemensam sambedömning mellan kolleger på olika skolor, men detta utbyte finns inte längre, enligt lärarna. Lärarna berättar att de i stället använder sig av nationella prov och olika bedömningsstöd för att kvalitetssäkra sina bedömningar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar:

- Rektorn behöver följa upp och analysera skillnader i omdömen och betyg för att säkerställa likvärdigheten.
- Rektorn behöver ge lärarna ytterligare förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Granskningen visar att rektorn i begränsad omfattning följer upp och analyserar eventuella skillnader i omdömen och betyg. Rektorn ger inte heller lärarna tillräckliga förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg utan kvalitetssäkringen bygger främst på lärarnas egna initiativ.

Enligt 1 kap. 9 § skollagen ska utbildning inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas. Det framgår även av läroplanen att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen och att skolans resultat följs upp och utvärderas.⁴

Av Skolverkets allmänna råd framgår att betyg bland annat används för att följa elevers kunskapsutveckling, för urval till fortsatta studier och i utvärderingssyfte, och att det därför är viktigt att betygen upplevs som rättvisande och likvärdiga. Även omdömen används i syfte att följa elevens kunskapsutveckling och i utvärderingssyfte. De rekommendationer som ges i Skolverkets allmänna råd kan därför, enligt

⁴ Förordningen om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 11, avsnitt 2.7 Bedömning och betyg samt 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionens uppfattning, användas även i arbetet med omdömen. Enligt Skolverkets allmänna råd har rektorn en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Det kan även innebära att på skolenheten enas om former för dokumentation. Vid behov kan huvudmannen behöva bistå med att organisera arbetet mellan skolenheter, exempelvis om lärare saknar ämneskollegor inom skolenheten. Detta kan ske genom att skapa olika mötesplatser, såväl fysiska som digitala.⁵

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn följer upp och analyserar eventuella skillnader i betyg och omdömen i olika ämnen och årskurser samt mellan resultat på nationella ämnesprov och betyg och omdömen för att säkerställa likvärdigheten i lärarnas bedömningar.

Skolinspektionen rekommenderar vidare att rektorn ger samtliga lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg. I detta ingår att rektorn för diskussioner med lärarna utifrån analyser kring eventuella avvikelser samt att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera till exempel hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer, hur de kan bedöma olika elevprestationer och hur de nationella proven ska användas som underlag i betygssättningen. Om det på skolenheten inte finns andra lärare som undervisar i samma ämnen, bör rektor undersöka samverkansmöjligheter med andra skolor. Målet ska vara att lärarna utvecklar sin bedömarförmåga och förtrogenhet med kunskapskraven med syfte att främja en likvärdig och rättvis bedömning av elevernas kunskaper.

⁵ Skolverket (2018). Allmänna råd med kommentarer, Betyg och betygssättning, s.15, 22, 23, 42 och 44.

På Skolinspektionens vägnar

X Cecilia Kjellman

Beslutfattare

Signerat av: Cecilia Kjellman

X Cecilia Halldén

Föredragande

Signerat av: Cecilia Halldén

I handläggningen av ärendet har även Måns Holmstedt, Maria Nyman och Jenny Fahlman medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två digitala gruppintervjuer med lärare
- En digital gruppintervju med skolans elevhälsa
- En digital intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 30 mars 2022 och den 1 april 2022. Besöket genomfördes av Cecilia Halldén och Måns Holmstedt.

Trojaskolan är en enparallellig F-6 skola som ligger i Ryd, Tingsryds kommun. Läsåret 2021/2022 har skolan 130 elever fördelade på åk 1-6. Förskoleklass ingår inte i kvalitetsgranskningen. Skolan leds av en rektor.